

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiljtyeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta déiben	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnyvám: Torontál, Veliki Bečkerek			

A Magyar-Párt.

Nem a kitörő ujjongás hangján, de jóleső elégtétellel veszünk tudomást a belügyminisztérium döntéséről, amellyel a Magyar-Pártot feloszlató határozat további végrehajtását felfüggeszti. A magyarság kezdettől fogva a törvény keretein belül kereste politikai érvényesülésének lehetőségeit, célkitűzéseiben a magyarság sajátos érdekei mellett mindenkor az állami rend nagy követelményeit tartotta szem előtt és mégis azt kellett tapasztalnia, hogy becsületes törekvéseinek gáncsot vet a türelmetlenség politikája és hogy az alkotmánynak a szabad szervezkedésre vonatkozó rendelkezéseit egyedül a magyarságra nézve nem tartják kötelezőnek. Akkor a magyarság úgy érezte, hogy ok nélkül, sőt a politikai rezon minden szempontjának féltételével súlyos jogtalanság érte az ország egyenjogúnak hirdetett magyar polgárait, de hagyományos törvénytisztelete vezérelte arra az utra is, a melyen a jogsérelemre orvoslást, az alkotmányellenes intézkedéssel szemben a független államtanács oltalmát kereste.

A kormány most a feloszlató rendelet végrehajtásának felfüggesztésével nemes példát szolgáltatott arra, hogy minden politikumnál előbbrevalónak a törvény tiszteletben tartását kell tekinteni és ezért kelt a magyarság egyetemében jóléso megnyugvást a kormány nagyjelentőségű intézkedése. És ez a megnyugvás annál őszintébb, mert a kormány minden feltétel nélkül és anélkül, hogy a magyarság politikai elhatározását bármily irányban befolyásolni igyekezett volna, egyedül a törvény szavára hallgatva, helyezte vissza a politikai jogélet sáncái közé az onnan ok nélkül kikergetett magyarságot. A törvény tiszteletében találkozott össze a magyarság a kormánnyal: a felfüggesztő rendelkezés tényén túl ez az öröndetes körülmény teszi biztatóvá és reményt keltővé a magyarság ily megindulását.

A magyarság jóleső elégtétellel vesz tudomást arról, hogy politikai szabadságjogával ismét akadálytalanul élhet és a magyarság tettere készen fogja munkáját folytatni ott, ahol önhibáján kívül ez évi május hó 4-én működését félbe kellett szakítania. Hittel és bizalommal gondol most is kipróbált, egyedül az itt élő magyar nép jövőjéért aggódó, boldognulksáért lelkesedő, igazlelkű vezéreire, akik minden esalódáson túl, nem szünő kitartással győzelemre vitték a magyar igazságot. A magyar ninesstelenek oltalmazóit, a magyar kultura erőselekkü katonáit

látjuk bennük, kik meleg szívvél átérzik az itt élő magyarság egyetemének óhajait és akiknek minden lépését ez az érzés és ezzel együtt a megfontoltság és előrelátás szilárd elvei irányítják. Bennük és

munkájuk sikerében bizva, várja a magyarság az igazi állampolgári egyenlőség és a mindenekre kiterjedő igazi demokrácia elmaradhatatlan hajnalhasadását.

Kihallgatások a királynál.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 9.

Jelentette a „Torontál”, hogy a király hazatérésevel kapcsolatban az udvarban megkezdődnek újra a kihallgatások, amelyeknek célja a királyt a politikai helyzetről informálni.

A kihallgatások tegnap este Davidovity miniszterelnök és Petrovity Nasztasz belügyminiszter kihallgatásával már meg is kezdődtek. Ma délelőtt Hadzsity tábornok hadügyminiszter referált a királynak reszortjának ügyeiről, majd a miniszterelnökségre ment, ahol a kihallgatás lefolyásáról tett jelentést Davidovity miniszterelnöknek. A délelőtti folyamán különben Petrovity Nasztasz belügyminiszter is hosszabb ideig tanácskozott a miniszterelnökkel, majd a tanácskozás után újlag kihallgatáson jelent meg a királynál Petrovity belügyminiszter.

Politikai körökben Jovanovity

Ljuba házelnök kihallgatásra való meghívását várják, aki a szkupstinában előállott helyzetről tesz majd jelentést a királynak.

A vezető politikusok ezen audienciáit a kormánypárt természetesen találja, miután a király hosszabb ideig uton lévén, csak most ismerkedhetett meg alaposabban a politikai helyzettel.

Az ellenzéki körök a kihallgatásokhoz viszont azt a kombinációt fűzik, hogy a kormány helyzete nagyon nehéz és hogy az audienciák azokkal a hírekkel kapcsolatosak, amelyek arról szólnak, hogy a legközelebbi időben mélyreható változások lesznek a politikai életben. Egyesek ma már azt is állították, hogy Pasity és Pribisevity kihallgatása is küszöbön van. Sőt olyan kombinációk is akadtak, amelyek egy demokráta—Jovanovity—klerikális-kormány előtérbe lépéséről tudnak.

Davidovity miniszterelnök a kül- és belpolitikai helyzetről.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 9.

Davidovity miniszterelnök ma hírlapírók előtt nyilatkozott a bel- és külpolitikai helyzetről.

„Szemmel látható — mondotta Davidovity — hogy a belpolitikai helyzetben nagy a javulás. Nap-nap után érkeznek erről jelentések a kormányhoz. Elégedetlenség csak ott van, ahová a kormány tisztító keze még nem érhetett el. Ami nem is csoda, mert a háboru utáni állapotok likvidálása mindig nagyon nehéz. A belpolitikai helyzet megjavulását különben a tisztviselők pártoskodása is nagyon késlelteti, akik egyes helyeken valósággal szabotálják a kormány rendelkezéseit. A kormány ezeket a tisztviselőket azonban rövidesen elmozdítja és bíróság elé állítja őket.

Ami a kormány működését illeti, a közönség tetteket vár és meg is fogja ezeket látni. Elsőben azonban meg akarja állapítani a kormány azokat az állapotokat, a melyek a minisztériumokban voltak akkor, amikor a Pasity-kor-

mánytól átvették őket. Az igazságügyi tárcánál a szekvesztrálások körül, a közlekedési minisztériumban pedig a vasuti anyagok beszerzésénél voltak nagyon megdöbbenő állapotok. Ezeket a dolgokat különben a szkupstina fogja részletesen megtárgyalni.

A kormány nyíltan meg fogja mutatni a népnek, hogy a régebbi minisztériumok mit műveltek és mennyivel károsították meg az országot. A kormány azonban a bűnösök nevét is meg fogja mondani és gondoskodni fog róla, hogy elvegyék méltó büntetésüket.

A nemzetközi helyzetre nézve a londoni egyezmény megkötése óta érezhető valami általános megkönnyebbülés. A szomszédokkal vannak még bizonyos nehézségeink, de hol ninesenek ezek egy háboru után. A külügyi helyzetről különben részletesebben fogja az országot tájékoztatni a jövőben a külügyi bizottság, amely ma még ninesen meg ugyan, de rövidesen föl fogja a kormány állítani.

A radikálisok több népgyűlésre készülnek.

— Beogradi tudóstónk jelentése. —

Beograd, szept. 9.

A radikális-klubban ma nagyobb élénkség uralkodott, miután a képviselők egy része Beogradban tartózkodik. A klubban megjelent Pasity is, aki hosszabb ideig tanácskozott Srksity, Janity és Vuicsity volt miniszterekkel, majd másfélórás tárgyalása volt Jovanovity Ljuba házelnökkel. A tanácskozás állítólag a politikai helyzet megvitatásáról folyt és a radikális-párt főbizottsági ülésének egybehívásáról.

Kormánypárti körök úgy hiszik, Pasity ki akarta előbb puhatolni pártjának hangulatát, miután a radikális képviselők egy nagy részénél mindinkább nyer tekintélyben a Jovanovity-féle megegyezési politika. Kormánypárti körökben bizonyosra veszik, hogy a radikális képviselők egy része feltétlenül hiva Jovanovitynak.

A radikális-párt különben a közeli napokban több népgyűlést fog tartani a Vajdaságban, így Vrsacon és Noviszádon is. A két hely közül valamelyiken maga Pasity Nikola fog beszélni.

A leszerelési vita előcsatározásai.

Genf, szept. 9.

A Népszövetség harmadik bizottságában tárgyalják a Herriot—Mac Donald-féle javaslatokat. A vezető vitában már a tárgyalás mód-szeréről is nagy ellentétek nyilvánultak meg.

Duka (Románia) azt ajánlotta, hogy osszák ketté az anyagot, míg Schanzer (Olaszország) általános vitát javasolt az egész biztonsági kérdéssről. A gyűlés az elnök javaslatát fogadta el és elhatározta, hogy általános vitát tart.

Az első vita azt a benyomást keltette, hogy rendkívül nehéz lesz a bizottsághoz beterjesztett homályos, egymásnak ellentmondó anyagból az egységes szempontokat kidolgozni. A további vita nagyon hosszasanak ígérkezik.

Seypel maga kéri Zimmermann visszahívását.

Wien, szept. 9.

Seypel kancellár és Grünberger pénzügyminiszter Genfben utaztak. Seypel hír szerint kérni fogja Zimmermann főbiztos visszahívását, mert ellenesetben a kormány nem vállalja a szanalás sikeréért a felelősséget.

Sikkasztott és agyonlőtte magát a perlezi községi irnok.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 10.

Alig néhány héttel ezelőtt számoltunk be egy községi alkalmazott megvédéséről, aki a reá bízott hivatalos pénzt elsikkasztotta és máris egy újabb esetet derített ki a hatóság. Ezek a sűrűn ismétlődő esetek bizonyítják a legjobban, hogy a pártszempontból felelősségteljes pozíciókba ültetett egyének vajmi ritkán dolgoznak a köz javára, hanem felhasználva azt a különleges helyzetet, amit nekik a protekciójuk biztosít, egyenesen a köz megvárlására fordítják egész tevékenységüket. Ilyen eset a mostani perlezi sikkasztás ügye is, amelynek elkövetője azonban már maga ítélte önmaga fölött, mert a vizsgálat megindításának hírére tegnap vadászfegyverével agyonlőtte magát.

Perlez községbe még a Pasity-kormány nevezte ki községi irnokul Radity Brankót, aki azelőtt szabómester volt a községben. A községi irnok az akkori jegyző, Sztójánovity megbízásából a rokkantak illetményeinek ügyét kezelte. A pénzügyigazgatásról Radity vette föl a rokkantak illetményeit és ő is fizette ki ezeket az illetményeket minden ellenőrzés nélkül. Végelszámolását, amelyet a pénzügyigazgatásnak terjesztettek be, Sztójánovity jegyző és Zsebelján Mata községi bíró irták alá, bizonyítva az összegek kifizetését, holott Radity a nyugtatóványokra ráhamisította a

rokkantak nevét és nem fizette ki a nekik járó segélyeket.

Radity ilyenformán negyven ezer dinárt sikkasztott. Minthogy ő kezelte azonban az árvaalap pénzeit is, valószínű, hogy az elsikkasztott összeg jóval nagyobb. Ezt a vizsgálat fogja különben teljesen tisztázni.

Radity az elsikkasztott pénz egy részét Sztójánovity jegyzőnek és a papnak adta ki köztá. Köztába adott továbbá még Pavlov Zsárkónak 2000, Zsebelján Gyóknak 3000 és Cvejanovity Iljának 3000 dinárt.

Radity manipulációi csak úgy voltak lehetségesek, hogy Sztójánovity jegyző hallgatólágot tudott a községi irnok machinációjáról. Ennek a Sztójánovity jegyzőnek is érdekes az életrajza. Horvátországból származik és éppen úgy mint Radityot, ugyancsak politikai szolgálatok fejében ültették a perlezi jegyzőségbe. A lakosság azonban annyira nem volt vele megelégedve, hogy minduntalan küldöttség járt lent Beográdban, amely a jegyző fölmentését kérte. A belügyminisztérium végre hosszas deputációzás után úgy döntött, hogy a községnek megengedte, hogy a régi törvényes alapon szabadon választhat jegyzőt. Perlez község ekkor óriási többséggel megválasztotta régi jegyzőjét, Miskov Veljkót. Sztójánovity a népakarattal szemben és a miniszeri rendelkezések ellenére egész

egyszerűen nem akarta átadni hivatalát a törvényesen megválasztott jegyzőnek, dacára annak, hogy befolyásos emberei elhelyezték a Bácskába egy jobb jegyzőségbe. Ugy hogy az új, törvényesen megválasztott jegyzőt jóformán csak erőszakkal lehetett beiktatni hivatalába.

Miskov Veljkó, az új jegyző természetesen szakavatott kézzel kezdett rendet teremteni a perlezi község belső ügyeiben és mint régi és kiváló szakember rögtön feltűnt neki Radity Branko községi irnok néhány „tévedése”. Vizsgálni kezdte az irnok elszámolását és azonnal látta, hogy merről fúj a szél.

Radity Branko amikor értesült róla, hogy Miskov jegyző átvizsgálja az osztályát, érezte, hogy mindenke vége. Hazament a lakására és vadászfegyverével fejbe lölte magát. Hátrahagyott levelében elmondja sikkasztásainak történetét és közölte, hogy a sikkasztott pénzből kiknek adott kölcsönt.

Miskov jegyző az esetről azonnal értesítette Raity Sztvetisláv alispánt, aki intézkedett, hogy a vizsgálatra kiküldött bizottság állapítsa meg, hogy kit terhel még Radity bűnében a felelősség és hogy a községi képviselőtestület anyagilag felelőssé tethető-e az államnak okozott kárért.

Támadja az ellenzék Davidovityot az „Az Est” intervjú miatt.

Beograd, szept. 9.

Néhány nappal ezelőtt közölték a lapok Davidovity miniszterelnöknek egy intervjúját, amelyet a miniszterelnök az „Az Est” beográdi munkatársának adott.

A miniszterelnök az intervjúban több belpolitikai kérdéstről nyilatkozott. Az ellenzék a miniszterelnök ezen nyilatkozatát interpelláció kérdésévé fogja tenni, mert az intervjúban Davidovity állítólag azt mondotta, hogy autonómista és az alkotmány revíziójának híve.

Meghosszabbították a rokkantak ingyenes üdülését.

Beeskerek, szept. 10.

A szociálpolitikai minisztérium tegnap rendeletet küldött Beeskerekre, amelyben a rokkantak üdülési akciójával foglalkozik és közli, hogy az államköltségen való üdülés időtartamát meghosszabbította. A minisztérium határozata szerint a jövőben a fűrdőre szoruló hadirokkantak állami fűrdőhelyeken az ingyen helyeket szeptember hó tizenötödikéig bezárólag vehetik igénybe. Az üdülés sorrendben történik, sok jelentkező esetén pedig csoportokban. Az elrendezés, az időpont meghatározása mindenkor az illetékes hatóságok közvetítésével a minisztérium ügyosztálya útján történik.

Keresztülviszik az új kerületi felosztást.

Átmeneti időre a rendőrhatalóságok ügykörébe utalják a kerületek közigazgatási munkáját.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 10.

Szerbiában előrehaladott stádiumban folynak az új kerületi felosztás keresztülvitele körüli munkálatok. A régi kerületek likvidálása már a befejezéshez közeledik, ezért a kerületi hatóságok be is szüntették a közigazgatási tevékenységüket. Az új hatóságok megszervezésével viszont még nem készültek el úgy hogy szükség volt az átmeneti időre a régi kerületi fórumok ügykörét valamelyik változatlanul megmaradó hatósági szerv hatáskörébe utalni. Erre a célra a legalkalmasabbnak a rendőrhatalóságokat találták.

A belügyminisztérium ennek megfelelően rendeletet adott ki, hogy a jövőben mindazon ügyek, melyeket eddigelé a régi szerbiai kerületi hatóságok intéztek, a további intézkedésig a rendőrség ügyköre alá tartoznak.

A rendelet tegnap érkezett meg Beeskerekre, ahonnan tudomásvétel céljából továbbították a községi hatóságoknak.

Működhetik a szrpszkiiitebeji kaszinó. A belügyminiszter jóváhagyta a szrpszkiiitebeji kaszinó alapszabályait, amely ilyenformán megkezdheti működését.

A magyar ügyek a Népszövetség előtt.

A „Torontoi” tudósítójának távirata

Genf, szept. 9.

Apponyi holnap délelőtt a Népszövetség teljes ülésén nagy beszédet mond a magyar politikáról és Magyarországnak a Népszövetséghez való viszonyáról.

Bethlen, aki hivatalosan nem tartozik a magyar küldöttséghez, szerdán vagy csütörtökön csatlakozik a küldöttséghez, hogy a Népszövetség közgyűlésén Magyarország pénzügyi újjáépítésének problémájáról beszéljen.

A Népszövetség tanácsához a katonai ellenőrzés kérdésén kívül még egy Magyarországot érdeklő ügy kerül: a vegyes román-magyar döntőbírók kinevezése.

A németek nem engednek a háborús bűnösség kérdésének megállapításából.

A „Torontoi” tudósítójának távirata

Berlin, szept. 9.

A kormánynak az a szándéka, hogy a háborúért való felelősségről szóló nyilatkozatát a külhatalmakkal közölje, technikai és diplomáciai okokból nem volt eddig lehetséges. Időközben gazdasági körökből a jegyzék formáját és időpontját illetőleg számos óhaj és tanács érkezett, úgy hogy a kormány a jövő hét elején újra tanácskozik a jegyzék formájáról és elküldésének időpontjáról.

HIREK

— szeptember 10.

Mennyi pénzt lehet külföldre vinni című tegnapi cikkünk utolsó előtti bekezdésébe értelemzavaró hiba eszszott be. A helyes szöveg a következő: „Németországba, Ausztriába, Magyarországra, Csehországba és Lengyelországba az utas nemcsak az illető országok valutáját viheti ki a 3000 francia franknyi kivihető valuta értékében, hanem más nemes valutát, például dollárt, fontot, stb.”

Vénasszonyok nyara.

Most megint aktuális lett az ősz, a sápadt avar és a holdas éjjel, amikor ideges komondorok legelésznek az égi csillagmezőkön és fáradt szerelmek ülnek a vérző nyíllal átlőtt platánok alatt. A fák között, mik busak és szomorúak, akár a fegyencek, az égbolt kéklük, jaj, jaj, hát itt vagyok már megint fanyar illatokkal és savanyu halászsággal a fűben, fában, földben, vénasszonyok nyara, szegény modern költő mit is írjon, amikor már Petőfi mindezt százszor is leírta és egyáltalán semmi lebilincselő nincs a szeptemberben a fagyfalon és a nőknél kívül, hol esik, hol nem esik, csak néha süt ránk a jó öreg nap, amely már szintén unja az egészet és elpityergi magát, mint egy kis gyerek. Csend és cigányzene, valaki halkán fütyörész a nádban, talán egy esibész inasgyerek, de az is lehet hogy rigó és a kis cicám, a hamis, a vízbe ásit és nézi magát esudálkozva, mint a tükörben.

Arverés a vrsaci méntelepen. A vrsaci méntelepen szeptember 18-ikán tízenegyzes csikó kerül árverés alá.

Műkedvelő előadás. Nyárai Rezső rendezésében szombaton és vasárnap a beeskereki műkedvelők előadást tartanak a Városi Színházban. Színre három egyfelvonásos kerül. „A viaskvirág” c. parasztkomédia, „A főnök ur neje” c. vígjáték és „A kis kadét” c. operett. A divatrevüben kosztümöket, estélyi ruhákat, kabátokat és pijamákat mutatnak be, amelyek a Heinrichszalonban készültek; a stilszerű kalapok pedig Gresies Mara modelljei. Jegyek már kaphatók Almásy Elek könyvkereskedésében.

Jankovity György festőművész képei. A Bence-cég kirakatában tegnap óta néhány kép vonja magára a járókelők figyelmét. Tehnikailag nem egészen kifogástalan dolgok, de az elképzelés komolysága, a megfigyelés élessége kétértelműen teszik, hogy festőjüknek.

Jankovity Györgynek van tehetsége és megfelelő tanulmányok után figyelemre méltó fog alkotni. Jankovity módosi fiatal piktorművész, aki Alekszity festőművész mellett dolgozott, de a mostoha anyagi körülmények miatt nem fejezhette be tanulmányait. Kiment Németországba, de neve miatt el kellett hagynia Münchennt, mint idegen és azóta várja hogy folytathatná megszakított tanulmányait. Mindenesetre kívánatos volna, ha a kormány nálunk is tenne valamit, hogy a fiatal művészgeneráció művészi fejlődése lehetővé volna téve.

A Lakók Szövetségének vezetősége legutóbbi értekezletén gondoskodott hivatalos helyiségéről. A Beograd-kávéház külön helyiségét a tulajdonos díjtalanul bocsátotta a szövetség rendelkezésére, ahol ezután naponta két-két vezetőségi tag azért lesz jelen, hogy a lakók panaszeit, kérelmeit felvegye és azután illetékes helyre juttathassa. Ezeket a megbízottakat a következőképpen osztották be: Szerdán dr. Petrovics és Granity, csütörtökön Rajity és Kolos, pénteken Bröder és Hajdinjak, szombaton Pelikán és Hajdu, hétfőn Léway és Szibinac, vasárnap 3-4-ig Kiss és Borojevity, a többi napokon délután 6-7-ig. A vezetőség egyben megkezdte az utcai bizalmi rendszer megszervezését. Utcai bizalmi szerepre több lakó jelentkezett önkéntesen, miért felhívja a vezetőség a tagokat, hogy utcai bizalmi minél számosabban jelentkezzenek. Ezek a körzetükbe tartozó és kiutalásra alkalmas lakásokról számolnak be a vezetőség előtt. A tagok befizetéseket is eszközölhetnek a hivatalos órák alatt, a nap többi óráiban úgy a felvétel iránt, mint a tagsági díj befizetése végett Léwayné üzletében lehet jelentkezni, ahol a panaszokat is felveszik.

Szüreti multság. Szeptember 13-án, szombaton este 8 órakor a Lyra-dalgyűlés a Feketics-féle vendéglőben szüreti multságot rendez. Belépődíj nincs. A zenét elsőrangú cigányzenekar szolgáltatja. Jó disznótörős vacsoráról Feketics vendéglős gondoskodik.

Kilatástalan a szabad felmondás és házberemelés. A Lakók Egyesületének központi vezetősége a következő közlésére kérte fel a „Torontal” szerkesztőségét: Davidovity miniszterelnök fogadta a beograd-i Lakók Szövetségének küldöttségét, amely a következő kérelmet intézte a miniszterelnökhöz:

1. Az új lakástörvényt sürgősen, még a mostani rendkívüli ülésszak folyamán tárgyalja le a parlament.
2. A törvény kidolgozásában a Lakók Szövetségének hivatalos képviselői is vegyenek részt.

3. A most érvényben lévő törvény hatályát semmi esetre se hosszabbítsák meg, mert az csak növeli és nem oldja meg a lakás-krisist.

Davidovity miniszterelnök válaszában felhatalmazta a küldöttséget annak közlésére, hogy a lakbérletet az 1924. év letelte után is törvény fogja védeni a felmondástól és nem fogják megengedni, hogy a háztulajdonosok tetszésük szerint emeljék a házbert.

A beszélgetés végén a küldöttség átnyújtotta Davidovity Ljuba miniszterelnöknek a Lakók Szövetsége által készített lakástörvény-tervezetet.

Elfogtak egy régóta körözött utazót. Az elmúlt hónapban Kemény Árpád becskerek-i fakereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy utazója Cseregenyi Dániel a környékbeli községekben cégének ügyfeleitől ezerhatszáz dinárt vett fel s azzal nem számolt le. A feljelentés megtörténte után nyomozást indítottak az utazó tartózkodási helyének megállapítása végett, a kutatás azonban teljesen eredménytelenül végződött. A sikertelen nyomozás után közözléssel kísérleteztek, így uton sem sikerült azonban a hűtlen alkalmazottat kézrekeríteni. Tegnap délelőtt azonban, amikor az ügy már-már holtpontra jutott, hirtelen fordulat állott be. A becskerek-i piacon Jankovity detektiv felismerte Cseregenyi Dánielt és letartóztatta. Cseregenyit kihallgatása után átadják az ügyészségnek.

Elzárták a tomasováci hid forgalmát. A tomas-—tomasováci hid javítását megkezdte a megye és ezért a hidat elzárták teljesen a forgalom elől.

Egy elbocsátott szolga rémítette. Berlini jelentés szerint Isalohnban tegnapelőtt éjjel háromszoros gyilkosság történt. Egy elbocsátott szolga betört Pilling nagybirtokos házába, ahol egy ideig alkalmazásban volt, revolverrel agyonlőtte az alvó kerestést és végül a nagybirtokost. A lövésekre felébredt a birtokos leánya s amikor kinyitotta az ajtót, a gyilkos agyonlőtte őt is. A gyilkosságok elkövetése után a földbirtokos holttestét egy régi kutba dobta, azután megszökött. A hatóságok erőlyes nyomozást indítottak a kézrekerítésére.

Elloptak egy nagyértékű szentképet Bellehembben. Jeruzsálemből jelentik: A napokban kínos feltűnést keltett az a felfedezés, hogy Szent József oltáráról egy nagyértékű, milliokat érő szent képet, amely a Szent-családot ábrázolta, ismeretlen tettesek elloptak. A lopás következtében a templom szentélyétől szigorúan távol tartják a turistákat és zárándokokat.

Kivégeztek egy kínai rablóvezérnőt. Parisból jelentik: A Chicago Tribune jelentése szerint Shantung tartományban a napokban végeztek ki egy női rablóvezért. A kivégzés a legborzalmasabb kínai halálennel, a „Ling Che”-vel történt, melyet oly ügyesen hajtanak végre, hogy az áldozat vérvesztése és emberfeletti fáradalmak dacára csak hosszszas és kínos haláltusa után szenved ki. A kivégzett női rablóvezér 47 éves volt és több száz főből álló rablóbanda fölött rendelkezett. Talvally rablóbandájával elfoglalt egy falut és 70 asszonyt és gyermeket őlt meg.

Huszonnyolc óráig egy gleccerszakadékból. Zermatból jelentik: Egy öt tagból álló kirándulótársaság, akik között két angolországi polgár volt, tegnapelőtt megkísérelték, hogy a Weistohr csucsát Zermat felől elérjék. Eimadi Jacci mellett két vezető és a kirándulótársaság egyik hölgytagja egy gleccerszakadékba zuhantak. A mentési kísérletnél elszakadt a kötel és a szerencsétlenek még mélyebbre zuhantak. Az egyik angol és egy vezető haladéktalanul segítségért siettek Gornergartba. Parr, a másik angol, akinek leánya zuhant a szakadékba, utána ugrott, hogy megmenthesse a szerencsétlent. Gornergartból mentőküldönimény indult a baleset színhelyére, azonban heves hóviharba került s csak óriási erőfeszítésekkel tudott tovább haladni. Mindennek dacára mégis sikerült a lezuhantak közül kettőt kimenteni, de Miss Parr, aki agyvelőrázkórást szenvedett, még a katasztrófa színhelyén meghalt. A szerencsétlenek 28 óra hosszat voltak a szakadékban.

Munkásbiztosítópénztári tagok figyelmebe! Pénzári recepteket minden gyógyszerész készit Veliki-becskerekben, tehát a Nikolics-gyógyszerész (Gabona-tér), Czikajló gyógyszerész (Alekszandrova (Fő) utca), Moljac-gyógyszerész (Városház sarok), Kollarich-gyógyszerész (Petrogradska u.) is.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Becskerek. — Telefon szám 329.

Hatálytalanították a becskerek-i munkásotthon lezárását elrendelő végzést.

— A „Torontal” tudósítójától. —

Becskerek, szept. 10.

Ismeretes, hogy az előző kormány erőlyes rendszabályok fogantatását rendelte el a független munkáspárt, sőt az egyes szakszervezetek működése ellen is, melyek tudvalevőleg nem politikai, hanem gazdasági szervezetek. A rendelet alapján házkutatást tartottak a szakszervezetek vezetőinek lakásán és a becskerek-i munkásotthonban, de nem találtak kompromittáló dolgokat, melynek alapján vizsgálatot indíthattak volna. A munkásotthon miniszteri rendelet alapján ennek dacára lezárták, helyiségeit pedig lepeesélték. A szakszervezeti vezetőtagokat meg később letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

Rövid vizsgálat után a letartóztatottakat szabadlábra helyezték és ellentük a további eljárást — vádanyag hiányában — megszüntették.

Most aztán sor került a munkásotthon lezárását elrendelő határozat hatálytalanítására, amely a napokban történt meg. A munkásotthon a döntés alapján újra megnyitotta kapuit és haladéktalanul megkezdte működését. Az iparszaktanfolyam, melynek mint ismeretes, eddigelé csak a szabó iskolája nyílt meg s amely az otthon lezárása óta szintén szünetelt, ugyancsak folytatja munkáját. A tanfolyamok iránti nagy érdeklődésre való tekintettel a vezetőség rövidesen megvalósítja a többi programponpontot is és megnyitja a többi szakmák részére is a továbbképző tanfolyamot.

Fellendül a gabonapiac.

— A „Torontal” tudósítójától. —

Becskerek, szept. 10.

A tegnapi napon meglehetősen élénk volt a gabonapiac. A gazdák lassankint áruba bocsátják az új búzát, sokan ugyan szeretnék még tartogatni, de nem tudják már kivárni a fanatikusan remélt árdrágulást és kénytelenek olyan-amilyen piaci napiáron tudalni készletükön vagy legalább is annak egy részén. A tegnapi napon már mintegy hat vagon gabonát hoztak be Becskerekre, ami majdnem az utolsó szalig el is kelt.

A buza ára minőség szerint háromszáz harminc-harmincöt és negyven dinár között váltakozott, vagyis megtartotta azt a nivót, amellyel a szezon kezdetével megindult.

Csöves tengeri nem igen került piacra s az a kevés készlet, amit behoztak, százötven dinárjával dupla méterenkint eserélt gazdát. A kedvező terméskilátások folytán a tengeri ára nem mutat emelkedő tendenciát, sőt egyesek szerint a mostani stabil árat hamarosan esőkenés fogja felváltani.

Árpa és zab kevés volt. Az árpa métermázsáját 300—310 dinárjával, a zabét kétszázötven dinárjával adták.

Porráégett autótutasok.

Borzalmas autóbizserecsellenesség Hollandiában.

Amszterdamból jelentik: Owe rijss holland tartományban a Heino és Raalte közötti országuton ma éjjel fél kettőkor súlyos autóbizserecsellenesség történt. Egy zsufolt autóbuzs, amelyik egy bucsuról tért vissza Heinoba, eddig ki nem derült módon kigyulladt és néhány másodperc alatt tökéletesen leégett. A kocsiiban leírhatatlan pánik tört ki, minthogy a kocsik két ajtaja le volt zárva és a kulcsokat a nagy rémületben nem találták meg. Arra haldó kerékpárosoknak sikerült néhány személyt a kocsik ablakain keresztül kihuzni. A többi utas porráégett, úgy hogy az áldozatok pontos számát nem is lehet megállapítani. Hat holttestet mégis már eddig felismertek. Az egyik utast ültő helyzetben, azonban teljesen elszenesedve találták meg a kocsik belsejében. A soffört és a néhány megmentett utast súlyos égési sebekkel a kórházba kellett szállítani.

A belzi csodarabbi réginek mondja a rádiót.

A belzi csodarabbi, aki tudvalevően Ruszinszkóban oly sok felűnést keltett páratlan gazdagságával és a hívőknek osztogatott tanácsaival, jelenleg Marienbadban üdül udvarával együtt. A múlt héten egy munkácsi polgár csatkozott a híres rabbihoz, amikor az nagyobb társaságban rendes esti sétáját végezte. A társaság egyik tagja megjegyezte, hogy az estek már hüvősek, mire a rabbi, aki nem szokott világi dolgokról társalogni, környezetének legnagyobb csodálkozására kijelentette, hogy a hideget nem a küszöbön levő ősz, hanem a Mars közelsége okozza. A kérdezősködésre a csodarabbi a következőket mondta:

„Az emberek tévednek, ha azt hiszik, hogy a Marsban emberek laknak. Ezt sohasem fogják tudni bebizonyítani, mert kétségtelen, hogy a Marsban nincsen élet. Ami mozgást látni vélnek a bolygón, az nem egyéb, mint a nap sugarainak visszaverődése.”

„Honnan tudja ezt a rabbi?” kérlezték többben.

„Talmudi tanulmányaimból. A Talmudban megtalálható az egész napcsillagrendszer.”

Azután a rádióról beszélgettek: „A rádió kétségtelenül igen szép vívmány,” mondotta a csodarabbi, „de ne higgyék, hogy ez új dolog, megvolt ez már régen is. A Talmud rádióhoz hasonló néven nevezi az akkor ismert hullámokat. Sok dolog van a Talmudban, amelyet még csak az utánunk jövő kor fog felfedezni — másodszer. Minden létezett már, csak más néven.”

TÖZSDE

Szeptember 9.

Beograd. (Zárlat.) London 338-50, Páris 402, Newyork 76-50, Genf 1432-50, Milánó 333-50, Budapest 010, Wien 010, Prága 227-50, Amsterdam 28-75, Szaloniki 139, Bukarest 40—.

Felelős szerkesztő távol, a szerkesztésért felel JUHÁSZ FERENC.

Polgármesteri hivatal Velikibecskerek
21022-924 szám. XXXV

Árlejtési hirdetmény.

A velikibecskereki városi villanyközpont és a városi vágóhid részére szükséges 1-3 uszaly lignit beszerzése céljából az első árlejtés f. é. október hó 1-ére iratik ki.

A lignit kalóriája 3500-4000 legyen, a minta pedig az árlejtés napján bemutatandó.

A 10 000 dinár biztosíték legkésőbb az árlejtés napján d. e. 10 óráig fizetendő be a városi pénztárba, az ajánlatok pedig délelőtt 11 órakor lesznek felbontva. Később érkező ajánlatok nem fogadtnak el. A törvényben előirt illetékek a vállalkozót terhelik.

A többi feltétel naponta a hivatalos órák alatt a városi számvevőség irodájában betekinthező.

Felhívtnak az érdekeltek, hogy szabályszerűen felbélyegzett ajánlatokat a velikibecskereki polgármesteri hivatalnál adják be.

Az ajánlatok zárt borítékban „Szén ajánlat” jelzéssel látandók el. Velikibecskerek, 1924 szept. 1.

A polgármester helyett:
Rajity, vár. főjegyző.

Hajdu István pékkemence építőmester Noviszád, Usztavszka u. 42. sz.

Elvállal mindennemű herd és pékkemence szakszerű építését jutányos árak mellett.

Főmolnár

aki jól ismeri a parasztlélet és a siksziták vezetését, nyujtsa be ajánlatát fizetési igényeivel a Stefanovity-malomhoz Ilándzsa (Bánát).

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításból eredő mindennemű visszkereket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek, Etvesova u. 5.

INGYEN

Szerzhet egy szép órát mindenki magának azáltal, hogy megtekinti a „GLOBUS” konyhaberendezési üzlet újonnan érkezett kályhái és takaréktűzhelyeit

Több oldalról jött kívánságnak megfelelően, ezentul mérték szerinti megrendeléseket is elfogadunk a szakmánkba vágó bármilyen divat-, gyermek és sportcikkre, mint pl jumper, kabát, ruha, mellény, kendő stb. ugy a saját, mint idegen jumperfonálból.

Kötődünk legmodernebb technikai felszerelése és szakszerű vezetése lehetővé teszi, hogy gyártmányaink jóságáért és legfinomabb kiviteleért teljes szavatosságot vállaljunk.

A megrendeléseket (vidékről is) kérjük csakis személyesen a gyárban feladni.

la jumperfonal a legdivatosabb színekben dekánként 2:50 dinár árban, ugyszintén olcsó maradékcikkek állandóan raktáron.

Harisnyagyár Rt., Velikibecskerek
Bakics-utca. — Telefon 36.

Crnabara község előljáráóságától.

1979-1924 szám. 1782

Hirdetmény.

A valkányi határnak Crnabara községhez csatolt részén gyakorlandó vadászati jog Crnabara község képviselőtestületének 13/924. sz. számú határozata folytán 1924. évi szeptember hó 25-én délelőtt 9 órakor Crnabara község házánál 4 egymásután következő évre nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Bővebb feltételek a jegyzői irodában megtudhatók naponta a hivatalos órák alatt.

Crnabara, 1924 szeptember 5-én.

Géza Schwarcz, Szever Csanics,
jegyző. bíró.

Két tanuló diákot kosztba elfogadunk.

Vojvoda Misitya u. 6., 1. emelet,
Linyaoski-féle ház. 1767

Motorekével való mély és sekély bérszántást vállalunk.

Modern 80 HP Komnik eladó.
motoreke jutányos árban
Bővebbet HALBRONN és TÁRSA
szállítónál SZUBOTICZÁN.

Jó házból való 1779

FIU

helyi nyelvismeretekkel
azonnal felvétetik

Özv. KOHN HUGÓNÉ üzletében
Alekszandrova u „Kod Devera”.

Tűzött paplanok

Rouge-,
Klott-,
Szatin- és
Divatpaplanok.

Különleges tűzött paplanok pehellyel.

Zagrebačka Industrija Popluna
M. JUNGWIRTH I DRUG
ZAGREB, Gajeva 23.

Az iskola megkezdődött!

Tata, vegyél nekem cipőt!

1759

Gyermek barna spanglis cipő 25-28. számig 79.— Din

” ” ” ” 29-34. ” 89.— ”

” ” félfűzős ” 25-28. ” 109.— ”

” ” ” ” 29-34. ” 129.— ”

” ” ” ” 35-38. ” 149.— ”

Gyermekcipő, fekete és barna bokszbőrből, fűzős

magas 25-28. szám g 149.— ”

29-34 ” 169.— ”

35-38. ” 199.— ”

Tekintsék meg kirakatainkat!

Bata

Torontáli Mezőgazdasági

Gépipar, Vas- és Fémöntőde

R.-T. Vel. Becskerek

Vámház-állomással szemben, Miletićeva (Temesvári) utca.

Telefon
51.

Modern vas- és fémöntőde:

Készít vas- és fémöntvényt rajz vagy modell után bármely sulyig.

Nagy gépjavitó-műhely:

Mezőgazdasági és ipari gépeket szakszerűen javít, vagy átalakít. Huzatos lokomobilok magánjárókká való átalakítása. - Gyárt ipari és mezőgazdasági gépeket, szivattyukat stb. stb.

Raktáron:

Szivattyuk, kukoricamorzsolók, szij-tárcsák, darálók, csapágyak, szalma-rázó tengelyek, konsolok, transzmisz-sziók, rézkenőszelencék s olajozók, Gál- és Ewart-láncok, magánjárókhöz öntvények, különféle téglagyári berendezési tárgyak.

433

Ára	Sz
1	Sz
Din	Sz

A rejtelm
- Beogradi

A politikai
különösebb
eddig kihal
ma délelőtt
kihallgatás
terelnököt,
hosszáig re

A kihallgat
az udvarból
ment, ahol
ügyminiszte
tási és Mehl
niszterrel tu
zás a déli ó
ideig nem tu
a tanácskozt

Egyes po
szerint a B
mányba való
tak. Ma is t
az a hír, ho
a kormány
mint Macel
reknek tarti

A mai kih
minisztertan
demokrata-
tartható a re

Magyaror
fog az

A „Torontáli”

A pénzügy
rozta hogy
megvizsgál
meghagyja
rét. A bizo
pitása, ho
árundragas
a korona be
fogja a kül
dését.

Duka nem

A „Torontáli”

Apponyi
dével foglal
lágasajtó. A
része cikkei
tárjaiban te
A Temp
Duka román
latkozott A
közölgag. A
szol Appony
Duka — al
válaszolna,
madná a be